

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 13 • год. ХСIV • 10 юли 2014 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Тракийски събор в Кърджали

КРАСИМИРА АТАНАСОВА

На 21 юни в Кърджали Националният тракийски събор за шестнадесети път събра изпълнители от цялата област Кърджали и от страната- Пловдив, Димитровград, Асеновград, с. Новаково, област Пловдив и др. Над 400 участници се извиха на сцената в парк „Простор“. Преди да открие събора, председателят на Тракийското дружество „Д. Маджаров“ инж. Яни Янев призова присъстващите да изразят своята съпричастност към бедстващите от природните стихии жители на Варна, Велико Търново, Добрич и другите населени места в страната.

Участниците и гостите почетоха с едноминутно мълчание паметта на загиналите при наводненията в страната.

Гости на събора бяха народните представители Милко Багдасаров от „Коалиция за България“ и Цвета Караянчева от ГЕРБ, областният управител на област Кърджали Бисер Николов, членовете на централното ръководство на СТДБ – Петра Мечева-председател на ТЖС, Румяна Вълчева, Ангел Петров – председател на Клуб „Малозийски българи“, председателят на Тракийския младежки съюз и на Бургаското дружество Тодор Ангелов, членът на ВК Димитър Шалапатов и председателите на тракийските дружества от Сливен,

Момчилград, Крумовград, Златоград, Аврен, Кирково, Черничево, Припек и председателите на НЧ „Родопски фар“ и „Тракия – 2009“

в гр. Кърджали. Съборът беше посетен и от отец Николай – архиерейски наместник в Ивайловградска епархия.

■ Соня и Михаела от детски състав „ЗВЕЗДИЦА“ при НЧ „Тракия 2009“

■ Изпълнение на танцов клуб „ХОРОТРОПЦИ“ при Тракийско младежко дружество Кърджали

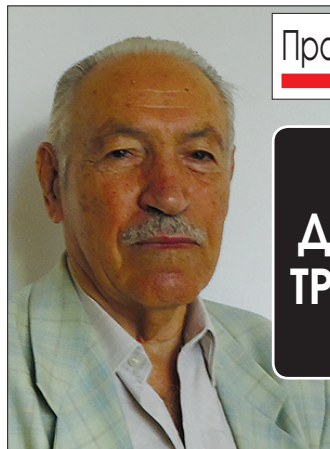
■ На сцената са певците от ТД „Кап. Петко Войвода“ от Асеновград

Областният управител Бисер Николов приветства организаторите и публиката. „Радвам се, че съборът събира деца и възрастни. В света на модерните технологии и Интернет все по-малко време ни остава за живо общуване и непосредствен досег до автентичния фолклор, а той съхранява мъдрост и красота“, каза областният управител и поздрави специално възрастните, които са довели на празника деца и внуци. Поздравления от името на председателя на СТДБ Красимир Преманов поднесе членът на централното ръководство Ангел Петров.

Тракийският събор в гр. Кърджали присъства ежегодно в националния културен календар и се утвърди като значимо културно събитие не само за региона, но и за страната. Това потвърждава не само големия отзвук след него, но и разширяващото се всяка година присъствие на състави и гости от различни градове от страната.

Тази година съборът премина под знака на честванията на 170-годишнината от рождението на националния герой на България и героя на Тракия – Капитан Петко Войвода. В негова чест беше представена изложба от картини и фотоси за тракийското движение.

Гражданите и гостите на гр. Кърджали се насладиха на богатата фолклорна концертна програма на събора, като най-впечатляващи бяха изпълненията на децата, следвани от съставите на тракийските дружества и читалищата от Кърджали, Пловдив, Димитровград, Асеновград, Момчилград, Крумовград, с. Новаково, Кирково, Аврен, Девисилово, Малък девисил, Черничево, Припек и др.

Проф. д-р Иван Филчев

ИНСТИТУТЪТ
ДЪРЖИ ЖИВА
ТРАКИЙСКАТА
ИДЕЯ

На стр. 3

С тодор коруев курбан за 4500 души в община Златоград започна сондажът на термалната вода в Ерма река. Дойдоха и гости от Термес да ги поздравят, и те хапнаха от курбана. „Хубаво стана, че се отвориха границите, та да може хората да се видим ей така ние тук, вие у нас, по комшийски“ – на чист български заговорил Джамали Палазли. Наистина десетилетия наред границата разделяше не само съседни села, но и род от род. И сега няма пречки, защото езикът от двете страни на границата е един и същ, макар че в Гръцко го наричат „помацки“, „славян-

проблеми с изграждането му заради стръмния терен. Дано не го замразят съвсем. Авренци пък живеят с надеждата да бъде открит граничен пункт „Аврен-Миртиски“. Пътят от Аврен до 115-а гранична пирамида – двулентово седемметрово шосе – е завършен с подписан акт 16, но оттакъ има 6 км неасфалтирано шосе, по което се движат автомобили. Последниците от отварянето на границата на повече места в Родопите са благотворни – настъпва оживление в търговията на крайграничните общини, все повече туристи отсядат в кърджалийските хотели, дори има повишено търсене на имоти в Източните Родопи. На гражданите на Комотини е изгодно да пазару-

Повече отворени врати

ски“ или „елинославянски“, но важно е че с него хората се разбират. Колкото повече врати има между двете страни, толкова по-големи стават възможностите за общуване между хората, но и отварят път за разширяване на икономическото сътрудничество. Сега шлагерът е Маказа, по новия път от Кърджали е най-голям наливът на туристи, както от нашата страна (един вестник излезе със заглавие „България си „върна“ Бяло море“), така и от Румъния. Маказа дръпна и част от потока, пътуващи през Златоград. И се оказа, че това лято се очаква голяма „запаване“ на ГКПП „Маказа-Нимфея“. Още повече, че капитетът на граничния пункт се оказа малък шест месеца след откриването му. Областният управител на Кърджали Бисер Николов е поискал да се монтира на пункта още две допълнителни ленти за тежкотоварните камиони, а така също и кантари – нещо, което е пропуснато още при проектирането. Тирове ще тръгнат вероятно след като бъде готов пътния възел при Комотини към магистралата Виа Игнатия. И тогава трафикът ще се увеличи значително. Изходът е само в откриването на нови „врати“ на границата. С години се забави пункта при Рудозем – от наша страна пътят е направен, в Гърция имат

■ Тодор Коруев

ват в супермаркета „Криста“ в Кирково, хотелиерите пък учат български език. А най-новото е, че в Беломорска Тракия се откриват български училища. Първото е в Александруполис, където учат 42 деца, повечето от смесени бракове между гърци и българи или на работещи там нашенци. Обучението е в събота и неделя и е изцяло на български. Предстои откриване на български училища в Ксанти и Орестиада. А защо да не отворим наши училища за българите мохамедани в Гърция, които изписват с гръцки букви българското си слово?

И накрая нещо любопитно: много живеещи в Ивайловград, които пътуват по работа към Свиленград, предпочитат да минат през граничния пункт при квартал Славеево, който е на 4 км от града, и по-лесно и по-бързо достигат до пункта Орменион – Капитан Петко войвода, за да достигнат до Свиленград.

Покана

Организационният комитет ви кани на националните тържества, посветени на 111 години от Илинденско-Преображенското въстание, на 2 и 3 август в село Славейно, Смолянско.

Първият ден тържествата ще започнат с панихида в па-

мет на загиналите, отслужена в храм „Св. пророк Илия“ в селото. От 11.30 ще е тържественият митинг, в 12 ч. ще е тържественият концерт, а вечерта от 21 ч. ще има заря.

На 3 август-неделя в местността Хайдушки поляни ще

бъде прочетено слово от Съюза на тракийските дружества и полагане на венци пред паметника на преобразенци. В 12.30 ч. ще бъде отслужена литургия в храма „Св. Богородица“ и ще бъдат поднесени цветя пред гробовете на Пею и Кольо Шишманови.

ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ И ПРЕДТЕЧИ

В тази рубрика Никола Инджов ще представя живота и творчеството на именити български интелектуалци, тракийци по произход.

Проф. Чавдар Добрев е роден на 21.08.1933 г. в гр. Ямбол. Завършва висшето си образование в Будапещенския университет. Дълги години работи в Института по изкуствознание при БАН. Публикувал е над 30 книги, между които „Реализмът на Вахтангов“, „Лирична драма“, „Забранените плодове на познанието (Емилиян Станев)“, „Всекидневният Леон Даниел“, „Еретичният ерос“, двутомникът „Ранено време“, „Окосена болка“, „Възхвала на разума“ и др. Тази година ИК „Захарий Стоянов“ привърши представителното четиринадесеттомното събрание на съчиненията му. Едновременно с това бе издадена и най-новата книга на проф. Чавдар Добрев – „В епицентъра на паметта“, в която той е включил своите спомени, озаглавени „Началото“ и претърпялата няколко издания публичностична книга „И видях друг звяр“. Тук авторът разказва за своето детство, за тракийския си род, дошъл от Одрин в Ямбол; за учителските митарства на своя баща в Правдино и Стралджа; за неговите „анархистични забегки“, за участието му в Септемврийското въстание и връзките с левицата. Интересно и увлекателно разказва Чавдар Добрев за своето семейство и младежките си увлечения като ученик в Първа ямболска мъжка гимназия, като ремсис. По-късно – вече като студент по унгарска филология в Будапещенския университет за своето „пристрастяване“ към театъра и литературата; за познатството си с известни унгарски творци и интелектуалци. По-сетне – за московския си период и срещите със знаменити съветски театрални и естети. Едновременно с това – за приятелството си с поети и писатели като Нино Николов, Георги Джагаров, Николай Хайтов, Стефан Продев, Никола Инджов, с театралите: Любомир Тенев и Леон Даниел; за своите срещи със Станко Тодоров и пр.

Интересният биографичен разказ е преплетен с множество ретроспекции и злободневни ремарки, политически анонси и малко известни факти за познати личности и събития – плод на будната гражданска съвест и неотстъпно отстояване на лявата идея, което е присъща черта в характера и личността на Чавдар Добрев.

Тук поставяме откъси от монографията на проф. Чавдар Добрев „КНИГА ЗА ВАПЦАРОВ“

...Желанието ми беше в

ЧОВЕКЪТ НА ИДЕАЛА В ДЕЙСТВИЕ

полемика с отрицателите на поета да очертава релефно неговия образ, естетика и идеология, да разкрия дълбоките начала на Вапцаровата личност, знаците, които легитимират неповторимото му величие като творец. Просто насила се заставях да не се занимавам със сплетните, които имат нов и стар адрес, ширят се до 10 ноември 1989 г., а още по-нагло се разпространяват във времената на демократичния ни преход. Вапцаровата реалност даже обрасна с цели поколения отровни продукти на пикантериите, на жълтите новини и лъжи. Така че не исках да се набърквам в свърталището на нископробни и злобни изобретения.

Ще започна по-отдалеч, от публикуваните статии на генерал Крум Радонов, белетриста Георги Караславов и Бойка Вапцарова. Навремето, на прага на шейсетте години, острата полемика между Радонов и Караславов предизвика огромни брожения в литературните среди, а и в по-широки обществени кръгове, всеки от нас младите литератори заставаха на едната страна от барикадата – адмирираше казаното от Крум Радонов или одобряваше текста на Георги Караславов. Поводът за избухване на „скандала“ го даде генерал Крум Радонов, (и той от Банско, като поета) със статия, публикувана в официоза „Народна армия“ (14.01.1962 г.): „За книгата „Срещи и разговори с Никола Вапцаров“ от Георги Караславов.“

...Авторът на публикацията се спира на протичането на процеса, на който Вапцаров бива осъден на смърт. Негово становище е, че едни от виновниците за смъртната присъда са писателите, отказали да поемат защитата на Вапцаров.

„Доколкото си спомням – пише генералът, – това беше няколко дни след разстрела, нас, партизаните от Разложко, ни информираха между другото и за това, че един от защитниците на Вапцаров е казал, че той можеше да бъде спасен, ако писателите бяха поели защитата му, ако бяха създали обществено мнение около него като голям поет. Но писателите не направиха това, а някои, както сам авторът казва, и към които принадлежи и той, се надяваха на доживотна присъда поради връзките на бащата с двореца. Това показва колко малко са познавали Вапцаров.“

...Крум Радонов „демитологизира“ и Бойка Вапцарова като съпруга. Според него Вапцаров е изпитвал съжаление заради сключения си брак. Позовава се на случай, когато завърнал се като студент в Братислава през 1940 г., Радонов поисква съвет от Вапцаров относно вълнуващите го въпроси на женитбата. Според Радонов Вапцаров реагира с болка, че живее с женско същество,

което не му е идеен другар: станало му ясно на студента – „той има неприятности с превъзпитанието на Бойка“. Уважението, каквото продължавал да изпитва към Бойка обаче, рухнало, когато след Вапцаровата смърт се отказала от името му и веднага заминала за Беломорието на гости на своя братовчед в кавички – „фашисткия кмет на остров Тасос – Виселчев“, виждали я редовно да участва „на офицерските балове в Кавала“.

Отговорът на Георги Караславов се появява два месеца по-късно също на страниците на в. „Народна армия“ (18.03.1962 г.). Названието му е: „По някои въпроси „откъм фактическата им страна“.

Георги Караславов започва с онова, което представя увод в съжденията на Радонов. Според писателя неговият опонент „не си е направил труд да провери фактите, да надзърне в документите, да се осведоми „от очевидците“. Предпочел е да се „предовери на съмнителни източници“, още повече че срещите му с Вапцаров са били епизодични. Връзките от детството още не означават близост.

Вапцаров – пише белетристът – е неразделен с писателите от „Кормило“ до своя жизнен край, те са му най-близки приятели, съквартиранти, с тях се среща най-често.

От друга страна, Бойка Вапцарова през периода, когато е общувал с поета, „споделяше идеите на съпруга си“. Тук според мен

е нужно едно пояснение. Бойка наистина произлиза от семейство на провинциален учител с родолюбива нагласа, но аполитичен. Дъщеря му се омъжва за поета не защото споделя възгледите му, а понеже се ражда взаимно чувство, толкова силно и необикновено красиво обрисувано в кореспонденцията между младия мъж и любимата жена. Логично е Бойка да се е приобщавала към света на своя съпруг първоначално поради обикновена женска солидарност: да помогне на Никола, да бъде доволен, че му е вярна спътница... Както немалко от жените на известни български революционери-антифашисти, и тя стъпка по стъпка е влизала в крак с живота на мъжа... Не смятам, че влюбеността на Бойка във Вапцаров подлежи на оспорване. Тя по свой начин, с женската си интуиция, е откривала същността на партньора си, грижила се е за неговото всекидневие, влизала е във взаимоотношения с колегите и другарите му. Не е възможно да не е била трогната от чистосърдечната му обич, от писмата, отправени до нея, да не е изпитвала гордост, че е съпруга на поет... Имало ли е дрязги помежду им? Имало е. При такова тежко битие, при такъв недоимък, при такива изпитания в Кочериново, а после в София, при поредицата неудачи, преследващи съпруга ѝ, при местните атентати, които Ванчомихайловистите организират срещу свежера и сина му, при такова безразсъдство на работника Вапцаров, който вместо да създава домашен уют, гони Михалю на революцията и кървавата присъда, при нещастията, които ги преследват – умира първото, а след това и второто дете, при налицето на кризисните ситуации, когато тя е принудена да се грижи за семейния бюджет, няма нищо по-нормално, нищо по-обяснимо от това Бойка от време на време да страда заради похабената си младост, да се усъмнява, че утре животът им ще бъде по-хубав от песен, да проклина съдбата, която не пощадвава благоевградската красавица...

Караславов... категорично отхвърля обвиненията към Багряна. Макар верси-

ята за недостойното държане на Багряна пред съдебния състав още да битува, да се прокарва и днес в редица публикации и книги за Вапцаров.

Вече съм се изказвал, че Багряна никога не е принадлежала към другарските кръгове на Вапцаров. Дори и да е проявила колебание в отговорите си пред съда, това може да бъде разбрано, тъй като пред нея е стояла напълно непозната личност. Естествено, тя би могла да бъде запозната с отделни стихотворения или с „Моторни песни“, което не означава, че ги е възприемала като ценности и харесала.

Георги Караславов, който далеч по-добре – конкретно и лично – познава детайлите, в своя текст подчертава следното: „Най-сериозно внимание заслужава обвинението му към др. Багряна, при това придружено с непристоен „коментар“ за състоянието на лицето ѝ при процеса срещу Вапцаров и неговите другари. Др. Багряна отиде да свидетелства в защита на Вапцаров по своя воля, ръководена само от съзнанието за граждански дълг и човешки морал. Тя не познаваше лично Вапцаров. В навечерието на процеса, поканена да свидетелства, тя се запозна внимателно със стихосбирката на подсъдимия – др. Борис Ангелушев ѝ предаде личния си екземпляр, подарен му със съответен подпис от Вапцаров. Истината е, че др. Багряна свидетелства ясно и гласно в полза на Вапцаров. Тъкмо затова Вапцаров и сам ѝ задава въпрос, на който тя също така гласно и ясно отговаря в негова полза. Иначе Вапцаров щеше веднага да се откаже от нея като свидетел, както се отказа още от първото отрицателно за него твърдение на близкия на Вапцаровото семейство художник Шъркелов. Ако др. Багряна беше свидетелствала против Вапцаров, защо защитникът на др. Мл. Исаев щеше да иска тя да свидетелства и за неговия довереник? Ако др. Радонов беше проучил добросъвестно „въпросите откъм фактическата им страна“, той щеше да научи и един прост факт, а именно, че само с кимания съдът свидетелстване не приема.

ПРОФ. Д-Р ИВАН ФИЛЧЕВ

– Тази година отбелязваме 80 години от създаването на Тракийския научен институт. При какви обстоятелства и защо се създава той?

– Създаването на тракийската организация е било винаги съпроводено с известна издателска, просветна, научноизследователска дейност. Така например първообразът на организацията – Тракийско дружество – Варна-Странджа, през същия месец, през който се учредява дружеството излиза и първият брой на печатния орган на дружеството – вестник „Странджа“. По-късно през 1921 г., когато вече се учредява тракийската организация в цялата страна, започва да излиза печатния орган на организацията в „Тракия“. Малко по-късно към редакцията се създава редакционна комисия от трима интелектуалци, които имат задача да подготвят и издадат библиотеката „Тракия“. Така че тези традиции в тракийската организация са вкоренени. Военният преврат от 1934 г. обаче забранява всички политически партии и по-важни и съществени обществени организации, в това число и Тракийската организация. При това положение тракийци замислят по какъв начин да продължат да се изявяват в обществото. Така се поражда идеята за създаване на научноизследователски институт „Тракия“. Той е създаден на 30 септември 1934 г. Присъстват 22 учредители – все известни тракийци интелектуалци, които обсъждат положението и стигат до извода, че е необходимо да създадат една структура, която няма да бъде политическа и ще бъде разрешена от властта. Стига се до извода това да бъде Тракийски научен институт. Тогава е поставено началото, избрано е и ръководство от 5 души с председател Христо Караманджуков, Иван Орманджиев, Анастас Райзбойников и още неколцина. Това ръководство започва вече активно да утвърждава същността на Тракийския научен институт. Целта му е да разглежда както редица исторически въпроси, свързани с тракийското движение, така и някои съвременни въпроси, свързани със съдбата, със задачите на тракийци, а такива е имало много. По този начин ТНИ поддържа

връзки с тракийските организации в страната. По това време те си съществуват, ликвидирано е само ръководството. Така институтът държи жива тракийската идея. Той организира издаването на книги, брошури, вестникът продължава да излиза под друго име, фактически Тракийския научен институт от 1934 до 1944 година се явява като един център за обединяване на тракийските дружества и на тракийци. В този период можем да подчертаем, че освен с някои конкретни научноизследователски издания институтът, със своите периодични издания и вестника, дава насоката на тракийското движение.

– С кои имена още свързваме създаването на ТНИ?

– На общо събрание като действащи членове са избрани проф. Димитър Михалчев, Димитър Попниколов, Георги Попаянов, проф. д-р Никола Чилов, Васил Драгулев, Стоян Мавродиев, Стою Шишков и др. За почетен член е провъзгласен и ген. Никола Иванов, под чието командване бе превзета Одринската крепост. Видно е, че ръководството се оглавява от хора, които са взели дейно участие в революционните борби и същевременно са се изявили като изследователи и автори на ценни издания на тракийска тематика.

– Кои са по-важните заглавия, които ТНИ издава тогава?

– Например едно от най-важните е „Идеология на тракийската организация“, което и сега си остава в сила. Два от сборниците са посветени на тракийските и малоазийските българи с автори Христо Вакарелски, проф. Стефан Младенов и Христо Кодев. Друга книга е „Български народни песни от Източна и Западна Тракия“, събрани от Васил Стоин.

– Как се финансират изданията на ТНИ, това си остава болен въпрос и днес?

– През онези години особено ценна е помощта на фонд „Тракийско дело“, създаден през 1929 г. със седалище в Пловдив. Средствата във фонда се набират от дарения, движимо и недвижимо имущество и лихвите на собствените средства. Само за 1936 г. ТНИ отпуска за издания 120 хиляди лв., а следващите години внос-

ките варират между 100 и 150 хил. лв. Има също така и съответния членски внос. Ще ви кажа и още нещо – абонаментът за в. „Тракия“ е бил задължителен. Затова в някои периоди абонаментът стига до 7 000 броя. Тракийците са смятали за свое задължение да се абонират за вестника. Тогава друга връзка с организациите не е имало.

През 1940-1943 г. Тракийският научен институт осигурява и издаването на списание „Завет“. След спирането на в. „Тракия“ това списание остава единствен

Институтът държи жива тракийската идея

периодичен орган, който до тогава се води на Младешкия тракийски съюз. За главен редактор е изпратен Константин Петканов. На страниците на списанието са поместени статии за история, просвета, култура. В него сътрудничат не само тракийци, но и много други известни писатели и поети. Последният брой излиза през декември 1943 г.

– Каква е съдбата на института след това?

– Институтът продължава да работи и след 9 септември 1944 г. Възстановява се напълно тракийската организация и Тракийският научен институт, който впрочем не е бил забраняван или разтурян никога. В него са продължили да работят хора като акад. Константин Петканов, Орманджиев и още много. След 9 септември се избира ново ръко-

водство на института с нови задачи и той изиграва важна роля, защото тогава започва Отечествена война. Институтът издава четири книги и брошури, свързани с войната. Тези издания се посрещат с голям интерес. Друг е въпросът, че в действителност на института има по-активни и по-пасивни периоди. Но от 1934 г. той съществува като структура в тракийската организация и в нашето общество.

– Повече от десет години вие сте ръководител на ТНИ, какво направихте през този период?

– 11 години, ако искаме да сме по-точни. Направихме твърде много, активизирахме дейността на централното ръководство на института. В него влизаха хора и от София, и от местата, където има развито тракийско движение – да кажем Варна,

Ст. Загора, Пловдив. Разработвахме годишен план с основните задачи пред института, при което всяка година предвиждахме по една научна конференция. Те се провеждаха не само в столицата, но и в други градове. Идеята беше да се активизират тракийските дейци от страната. Решихме да засилим издаването на тракийския сборник или т.нар. Известия на ТНИ. Защо? За последните тридесет години преди нас са издадени само два броя сборници, а ние решихме да издаваме всяка година. След това издавахме всяка година и за този период издадохме осем книжки. В книжките ние публикувахме много материали на автори от страната, ако се видят книжките – имаме във всяка от тях участници от Смолян, Ивайловград, да не говорим Варна, Ст. Загора,

Пловдив...

Активизирахме и клоновете на Тракийския научен институт в страната. Те бяха създадени преди нас, но не работеха активно. Някои имаха по-добра издателска работа, но не всички. В това отношение ние създадохме и нови клонове на дружеството, като усилихме старите. Като редовно действащи се изяха Варна, Хасково, те издадоха и техни сборници, продължиха издаването в Смолян и Ст. Загора. Но за това помогна много и приетата от нас идея да се провеждат научни конференции из страната, те даваха материала за сборниците. Институтът се утвърди не само по дружествата, но и в София. Ние проведохме доста конференции със Съюза на запасните офицери, с Македонския институт и др.

Концерт от руски романси изнесе Стефка Младенова

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

Залата на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ град Хасково се оказа тясна, за да побере всичките приятели на Стефка Младенова – диригент на хора при ансамбъл „Китна Тракия“, която изпълни песни от руски филми и романси.

Стефка Младенова е потомствена музикантка. Баща и Борис Младенов е дългогодишен ръководител и диригент на Ансамбъл „Китна Тракия“ към Тракийското дружество в Хасково. Изпълнението на

руските песни беше в съпровод на пиано, на което свирише нейният племенник Марио.

Повече от час и половина продължи музикалната разходка из необятната музикална руска култура. Бурните аплодисменти след всяка изпълнена песен бяха най-верният показател за духовната наслада, която присъстващите получаваха от концерта.

Да уважат своята диригентка бяха дошли всички нейни възпитаници от хора при Ансамбъл „Китна Тракия“, бивши учители, съученици и състуденти, поети, писатели, музикални дейци и др.

Стефка Младенова остана много изненадана и трогната, когато след края на концерта получи подаръци: пиано – изработено по метода квиллинг от Станка Райжекова, букет от карамфили, подреден по метода „декупаж“ от Пенка Никова, бонбони „Берьозка“ и много свежи цветя от своите приятели.

Задушевият концерт, който Стефка Младенова изнесе, ще се помни дълго време от културната общност на град Хасково.

Организацията в Извор отбеляза юбилей

На 14 юни Тракийско дружество „Димитър Халачев“ с. Извор общ. Бургас организира тържествено честване на своя 10 годишен юбилей края параклиса „Св. Илия“, който се намира край селото. Даден бе курбан за загиналите във войните жители на Извор. Тържеството бе уважено от членовете на дружеството и много гости. Водещият на тържеството – почетният председател на дружеството Мария Кралева, представи гостите ни: членове на Управителния съвет на Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ гр. Бургас със своя председател Тодор Ангелов, УС на тракийско дружество с. Крушевец общ. Созопол, председател на Тракийското дружество в с. Ясна поляна общ. Приморско – Денка Вълкова, УС и певческата група на Тракийско дружество „Одринска епопея“ гр. Камено, водени от председателя си Пенка Чапарова, кметът на с. Извор – Владо Стоянов

и близки на загиналите фронтовици.

Председателят Екатерина Стоянова в своя доклад изброи селата, от които са дошли бежанците в с. Извор и имената на оземлените тракийци. Запозна присъстващите с биографията на патрона – Димитър Тодоров Халачев и призова за минута мълчание в памет на починалите членове на дружеството. Мария Кралева и Пенка Карайотова прочетоха имената на загиналите във войните, а отец Николай отслужи възпоменателна литургия.

Фолклорната ни група „Иглика“ с ръководител Донка Грудева изпълни известни песни. Детският и дамският танцови състави към читалището в с. Извор танцуваха за гостите. С много песни ги поздравиха и Денка Вълкова и Лазар Налбантов, а тракийското дружество от гр. Камено представи програма специално подготвена за случая.

Провеждането на тържеството

нямаше да е възможно без подкрепата на спонсори, родени или живущи в с. Извор и пряката помощ от председателя на тракийско дружество „Екзарх Антим I“ гр. Бургас – Тодор Ангелов. Бургаското дружество помогна със средства, с които бе ремонтирана паметната плоча на патрона Димитър Халачев.

Тракийското дружество в с. Извор е учредено на 25 март 2004 г. от 81 члена. Под председателството на Мария Кралева то се превърна в стабилна непартийна организация, активно участваща в живота на селото и с грижа към своите членове. Членският състав се увеличи на 112 души. Благодарение на приемствеността между старото и новото ръководство има възможност за развитие на дългосрочни идеи. Дружеството е отворено да приеме нови членове, да продължи да укрепва духа на тракийци и да опази историята им.

Мара Михайлова

ПЕТРА МЕЧЕВА

Продължение от миналия брой

През целият си живот Мара Михайлова работи за тракийската кауза. Докато в началото на XX век тази кауза гласеше: „Тракия на тракийци“, днес, когато Европа върви към обединение, към изграждане на общ европейски дом, тракийската кауза бележи развитие и вече гласи: „Тракия без граници“. Ето идеала, който се залага днес в тази кауза. Границите не могат да се прекрояват, но могат да се премахнат. Със своята дейност Мара Михайлова разкъса етническите бариери между хората. Затова днес я тачат и обичат и българи, и турци, и цигани, и мохамедани.

Тракия винаги е била средищна земя. Тя трябва да се превърне в обща територия на хора, капитали и идеи. Тракийската кауза от проблем на политиката, трябва да се превърне в проблем на културата. За това допринесе, със своя живот и дело Мара Михайлова.

И в духа на Мара Михайлова си поставяме въпроса необходим ли е днес ТЖСБ.

И пак в нейния дух отговаряме – ДА, той е потребен на тракийската организация, в която най – активната част днес са жените – тракийки.

Чрез клубовете на жените-тракийки изградени в тракийските дружества се поддържа тракийската атмосфера – обичай, песни, хора, бит и култура поддържат специфичния характер на тракийската организация, което ни отличава от всички други организации.

Липсва ли всичко това в живота на тракийската организация, ние ще се превърнем в една безлична организация като много други, които ежедневно се появяват.

Искам да поздравя Клуба на жената – тракийка в Кърджали – Веска Колева – за нейната всеотдайност. Да поздравя г-н Яни Янев за помоща, която получаваме от него и да предложа сега, когато честваме 80 години от създаване на ТЖСБ, чийто основател е Мара Михайлова, Клубът на жената – тракийка в Кърджали да бъде именуван на нейно име.

НА ПОСЕЩЕНИЕ В КЪЩИТЕ НА ВЕЛИКИТЕ БЪЛГАРИ

Членове на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и на Народно читалище „Тракия – 2008“ посетиха на 17 юни родните места на Христо Ботев в гр. Калюфер, Васил Левски – в Карлово и на Иван Вазов – гр. Сопот.

За участниците това посещение се превърна в нов прочит на позабравени страници от близката ни история, която тачим и кичим с венци и цветя само в празнични дни, а после тихо притваряме пожълтелите ѝ страници до следващия празник. На уредниците на къщите музей на Васил Левски и Иван Вазов беше направения подарък от Народно читалище „Тракия – 2008“ – двете стихотворения, написани от поета Недялко Диев за Васил Левски и Иван Вазов.

Тържество на тракийския дух

В два поредни дни тракийци от Бургас и областта имаха удоволствието да се насладят на красивата тракийска и странджанска народна песен. На 27 юни, въпреки застудяването и силния вятър, в Летния театър на града се събраха над 800 души, почитатели на вълшебните гласове на Калинка Згурова, Манол Михайлов и Милка Андреева – почетни граждани на Бургас. Традиционният концерт, организиран от тракийско дружество „Екзарх Антим Първи“ – Бургас, с любезното съдействие на Община Бургас, бе открит с химна за Тракия, изпълнен от хора на

Дружеството „Тракийски звуци“. Много настроение и приятна изненада бяха изпълненията на танцова формация „Слънчо“ и танцова формация „Младост“ с ръководител Маргарита Колева. Одобрението на публиката и нейните заслужени аплодисменти предизвикаха учениците на Калинка Згурова: За първи път в концерта на почетните граждани участва и музикалният педагог и диригент Мария Маркова – Халачева, която бе отличена с това звание през 2013 г. Присъстващите бяха поздравени от председателя на тракийското дружество Тодор Ангелов, който благодари

на по-възрастното поколение за съхраняване на тракийската памет. Призова младите тракийски наследници да познават, помнят и да продължат да пазят славна история на нашата родина, чийто свобода е извоювана с неповторим героизъм. Уважение към тракийската организация бе засвидетелствано от Димитър Николов – кмет на Община Бургас и Павел Маринов – областен управител.

На следващия ден, 28 юни, се състоя XVII Регионален фолклорен тракийски събор „Бургаски минерални бани“ в Лесопарка на квартал Ветрен. В продължение на шест часа паркът бе огласен от песните на 32 фолклорни формации и над още толкова индивидуални изпълнители, а пред естрадата неуморно се виеха крешни български хора. Гост на събора

бе хор „Трапокловска китка“ с ръководител Милена Иванова при читалище „Отец Паисий 1928“ – село Трапоклово от област Сливен. Професионално жури в състав проф. д-р Стефан Чапкънов, Калинка Згурова и Пепа Запрянова много внимателно и отговорно изслушаха всеки участник. След задълбочено обсъждане качеството на всяко изпълнение журито реши да присъди за индивидуално изпълнение първо място на Йорданка Ялъмова от ФФ „Перуника“ при пенсионерски клуб „Освобождение“, второ на Станка Камбурова при фолклорна група „Ветренски славеи“, а трето на Станка Борисова при женска певческа група „Шарена китка“ – Бургас и Марин Маринов от град Средец. Много оспорвано бе състезанието и между фолклорните формации, които дълго време

старателно се подготвяха за тази публична изява. С първо място бе отличена формация „Ветренски славеи“ с ръководител Стойко Георгиев – Бургас, а с второ място

„Перуника“ при ПК „Освобождение“ – Бургас. Третата награда бе споделена от ФГ „Иглика“ – квартал Сарафово и от гостуващия хор „Трапокловска китка“. Поощрителни награди журито отсъди на фолклорната група при читалище „Христо Ботев 1928“ – кв. Банево с ръководител Красимир Кръстев, женска певческа група „Шарена китка“ при ПК „Златна есен“ – Бургас, Стефан Сираков от ФГ „Велека“ – Бургас и Райна Караиванова от ФГ „Перуника“. Принос за доброто представяне на участниците имаше и професионалният съпровод на музикална формация „Кавадари“.

Потомци се събраха пред сто годишна снимка на дедите си

ВЕНЕТА СТАНЕВА-СЕКРЕТАР
НА НЧ „ПРОСВЕТА - 1929“ С. ЛЮЛЯКОВО

Чува ли сте за малоазийските българи? Знаете ли тяхната история? Разтворите ли страниците на книгата „Необикновената история на малоазийските българи“ от професор Димитър Шишманов, ще научите повече за тях.

На лицевата част на корицата има снимка на група малоазийски бежанци. Фотографията е дело на професор Любомир Милетич, направена през месец юни 1914 г., а героите от тази снимка са нашите деди. Ние, техните потомци, живеем в китното село Люляково, община Руен, област Бургас, там, където те са се заселили

след дългия път на преселението от Мала Азия.

Този година се навършват 100 години от тяхната трагична история. По този повод Народно читалище „Просвета – 1929“ – с. Люляково организира вълнуващо тържество.

На срещата присъстваха потомците на малоазийските българи, гости и жители на селото. Направена беше презентация за тяхната необикновена история, пътят им към Мала Азия и завръщането им в България. Уредена беше изложба от фотографии, лични вещи и документи на преселниците. Втората изложба, която грабна погледите на

присъстващите, бе под надслов „Кухнята на моята баба“. На изложбата присъстваха зелникът, приготвен от журулинка и мачек, катената пита, булгурник, вийнек и какво ли не още... да не пропуснем люляковския кишкек.

Оживяха спомените, разказани от дедите ни и запазени до днес. Звучаха песните на нашите баби, изпълнени от самодейците от Ансамбъла за изворен фолклор – гордостта на читалището. Най-малките наследници пък показаха игрите на баба и дядо. Възкръснаха думите от красноречивия малоазийски речник в разговор на най-възрастните потомци.

Трудно е да опишем вълнението на участниците в срещата – това беше отразено в очите им.

БУРАК АКЪНДЖЪ
ФРАНС ПРЕС

Както се очакваше, ислямо-консервативният турски премиер Реджеп Тайип Ердоган обяви кандидатурата си за първите преки президентски избори през август, но президентската система, която той има наум, за да продължи да ръководи страната, предизвиква безпокойства.

В речта, която произнесе по повод обявяването на кандидатурата му във вторник пред ръководни представители на неговата Партия на справедливостта и развитието, силният човек на Турция от 2003 г. насам не скри желанието си да засили пълномощията на един пост, който той възнамерява да заема с целия си авторитет, за да има господстваща роля в турския политически живот.

Премиерът винаги е искал да превърне Турция в президентска или полупрезидентска република, виждайки се в тази функция за подновим петгодишен мандат до 2019 г.

„Президентският пост не е пост за почивка“, заяви той, демонстрирайки ясно, че няма да се задоволи с почетните пълномощия, които му дава сегашната конституция.

Ердоган се опита да промени основния закон, за да разшири президентските пълномощия, които досега са основно предствителни. За да укрепи своето влияние с течение на годините той сериозно засили контрола си върху

Мечтаният от Ердоган президентски режим-източник на безпокойство

■ Ердоган говори пред привърженици в Диарбекир. Снимка: заман

институциите на страната, включително армията, която някога играеше централна

политическа роля.

„Всеки знае, че Ердоган иска да продължи да ръко-

води страната като ръководител на изпълнителната власт, след като бъде избран

на президентския пост. Той ще се представи като „президента, избран от народа“ и ще иска да разшири пълномощията, с които разполага“, коментира Серкан Демирташ, ръководител на бюрото на в. „Хюриет дейли нюз“.

Но амбициите му да иска да промени характера на един парламентарен по същност политически режим, „рискуват да изострят сериозно напреженията, които разделят

Турция“, особено след антиправителствените протести от лятото на 2013 г., смята анализаторът.

Според социологическите проучвания Ердоган, който обеща във вторник да бъде „президент на всички турци, които ще гласуват за мен или не“, се очаква да спечели изборите вероятно още на първия тур на 10 август, без да се налага да се явява на втори тур на 24 август.

В речта си Ердоган обеща да остане със силно присъствие в упражняването на властта.

„Тези, които искат неутрално президентство, искат в действителност президент, който ще подкрепя държавата срещу народа. Тази епоха вече е отминала“, заяви Ердоган, който се представи като носител на божествена мисия да ръководи Турция, станала много по-консервативна по време на неговото ислямо-консервативно управление, според проучвания на общественото мнение.

„Властната личност на лидера на ПСР, възпирана досега от правилата на един класически парламентарен режим, може да започне да буди тревога, включително за собствените му избиратели, щом бъде призвана да поеме големите пълномощия на новия президентски режим, който се очертава“, отбелязва изследователят Жан Марку в своя блог в Наблюдател на турския политически живот.

Тревогата се проявява също и в независимия печат, който се безпокои от визията, която си представя Ердоган за Турция. Страната всъщност напредна по време на неговите мандати по пътя на демокрацията и икономиката, но стана по-„авторитарна“ и „ислямистка“, според неговите критици.

„Настояването да иска да промени парламентарната система ще доведе до напрежения“, прогнозира главният редактор на в. „Ватан“ Гюнгор Менги.

„Той не беше премиерът на всички турци, как може да стане президентът на всички“, се пита неговият колега Мехмет Тезкан от в. „Милиет“. И обвинява турския лидер, че е „поляризиран“ Турция.

По време на управлението на Ердоган опитите за забрана на абортите, за ограничаване на консумацията на алкохол и за налагане на религиозна идентичност се откриха като пряко посегателство върху личния живот.

Залагайки на тези опасения, двете основни опозиционни партии представиха общ кандидат – Екмеледин Ихсаноглу 70-годишен, мюсюлмански интелектуалец, хвален заради неговия разум на фона на Ердоган, който предизвиква разделение.

Кюрдите, които може да се окажат в ролята на арбитър на президентските избори в случай на втори тур, издигнаха кандидатурата на младия депутат Селяхаттин Демирташ (41-годишен).

8.50 ЕВРО НА ЧАС МИНИМАЛНА ЗАПЛАТА В ГЕРМАНИЯ

Начин на употреба

ФРАНС ПРЕС

Германските депутати одобриха на 3 юли, проектозакон, с който от 2015 година се въвежда брутна минимална почасова заплата от 8,50 евро. При все това тя ще стане факт едва от 2017 г. и няма да засегне някои категории дейности. Начин на употреба:

– **Кога ще влезе в сила минималната почасова заплата?**

Законът трябва да бъде одобрен на 11 юли и от горната камара на парламента – Бундесрата, където приемането му не се подлага на никакво съмнение. В сила законът ще влезе на 1 януари 2015 година.

Предвиден е преходен период за секторите, които към тази дата ще попаднат в обсега на споразумение за заплатите, договорено водени между социалните партньори. На 1 януари 2017 година законът ще обхваща всички категории.

Този преходен период трябва да позволи на някои сектори, които засега са твърде отдалечени от минимална заплата, да се приспособят и в някои случаи да бъдат принудени да започнат социален диалог, който до този момент не е съществувал за тях.

Такива категория например са

таксиметровите шофьори: федерацията им и организацията на техните работодатели искат да сключат браншово споразумение преди края на годината, за да имат още две години преди да бъдат задължени да прилагат минимална заплата, която със сигурност ще доведе до закриване на работни места и или до повишаване на тарифите за превоз.

– **За кого ще се прилага минималната заплата и за кого не?**

Социалдемократическата партия твърди, че ще увеличи заплащането на 4 милиона души от 1 януари 2015 година и на още един милион души от 1 януари 2017 година при близо 39 милиона работещи от 42 милиона трудоспособни германци (включително самонаетите и упражняващите свободни професии).

Правителството заложи на еднаква сума за цялата територия противно на някои искания. След горчиви политически пазарлъци то все пак въведе редица изключения. Те засягат:

– хората до 18 години, за да не се създаде стимул за навлизане на трудовия пазар вместо да се започне професионална подготовка или да се продължи образованието;

– вече започналите професионални квалификации;

– стажантите, ако техният стаж е по-малък от три месеца и е задължителна част от професионалната или университетската им подготовка;

– останалите дълго време безработни (от над една година) през шестте месеца след наемането им на работа, за да се подпомогне повторното им включване на трудовия пазар. Министърът на труда и социалните грижи г-жа Андреа Налес призна, че тя трудно би могла да избегне компаниите да наемат хора, които продължителен период са били безработни, и са нещо като временен резервоар за евтина работна сила.

– сезонните работници ще получават минимална заплата, но земеделските стопани, които ги наемат, успяха в последната минута на преговорите да си издействат възможността да удържат от нея разходите за храна и настаняване.

– доставчиците на вестници ще могат да получават през 2015 година до 25% под минималната заплата, през 2016 година това съотношение ще бъде 15% и те ще заработват по

8,50 евро през 2017 година, макар че законният минимум по това време ще бъде по-висок.

– **Кога и как минималната заплата ще бъде преизчислявана?**

На всеки две години комисия ще анализира евентуално преизчисление. Първата преценка ще бъде направена през 2016 година за хипотетична корекция на минималната заплата от 1 януари 2017 година.

– **Как ще се контролира прилагането на минималната заплата?**

Екипите на митническите служители, които са натоварени да следят пазара на труда, ще бъдат подсилени.

Законът предвижда освен това предприятията, които прибавят до услугите на договорни дружества, нарушаващи правилата за минималната заплата, да бъдат подведени под отговорност. „Един предприемач няма да може да каже „все ми е така какво правят договорните дружества“, каза германската социална министърка.

КНИГАТА — НЕОЦЕНИМОТО БОГАТСТВО НА ТРАКИЯ

ХРИСТИНА СТОЕВА

Продължава от миналия брой

Повод за този своеобразен тест по родолюбие, за който ви пиша, даде новоизлязлата от печат книга „Деркоските български села. Село Имрихор“, (Бургас, 2014, Изд. Либра скорб) дело на три авторки: Радка Люцканова, Лилия Семова, Христина Стоева. Благороден човек, родолюбец, даде зелена улица на труда ни и зарадва не само нас, но и (по)читателите ни. Поиска ми се и ние, продавайки труда си, да допринесем други автори да изживеят нашата радост, че трудът ни е възнаграден. На събрание на Дамския клуб „Поля Терзистоева“ при Тракийско

дружество Варна, решихме да създадем фонд „Нови книги за Тракия“. Някои бяха вече написани, други се пишат сега.

Началото беше обнадеждаващо. Който сметна, че не може да си позволи да заплати книгата дава толкова, колкото е по възможностите му.

Затруднението и огорчението дойде, когато трябваше да поискаме фактура за цената на една книга от издателя. Той е от друг град и за да изпрати фактура трябва да ходи на пощата. Неудобно беше и затова решихме: ще я подарим на читалищната библиотека, ако библиотекарката я хареса, а ако ли не – да ни я върне. Книгата престоя няколко дни и след това ни я върнаха. Ако историята беше при-

ключила дотук, щеше да ни остане само огорчението, че сме написали книга, неудобна от библиотеката на читалище, достроено и чрез самооблагане на хората, чиято съдба на бежанци е тема на обемистата книга от 460 страници текст с над 160 снимки и факсимилията.

Историята има продължение. В разговор с директорката на читалището ни беше разяснено, че има финансова дисциплина, отчетност, а „Нима ще се зарадвате – попита ни тя, – ако трябва да отделя от заплатата си, за да заплатя цената на тази книга?“ Стана ми неудобно да призная, че ще се зарадвам и си замълчах. Но, когато друг читател, който беше закупил две книги, дойде и донесе 100

лв. „вноска към фонда Нови книги за Тракия“, когато си спомних за учителката, директорка на престижна варненска гимназия, която се самообложи с цялата си заплата; когато почувствах пълния с благодарност поглед на пенсионера, потомък на имрихорци, разбрах, че попълваме наистина своеобразен тест по родолюбие.

Умишлено не пиша имената, въпреки че ми са добре известни. На тези, които са пример за едни, друг може да каже: „Ама че будали“, а тези, които нас ни натъжават, в очите на други може да изглеждат герои. Никой човек не заслужава обида. И ние написаме това не с цел да обиждаме, а за да попълним нашия тест по родолюбие.

Високо отличие за тракиец

На 7 юли по предложение на СТДБ и на правителството председателят на тракийското дружество в Ямбол Михаил Вълв бе награден от президента Росен Плевнелиев с орден „Св. св. Кирил и Методий“ втора степен. Високото отличие Вълв получава за дългогодишната си учителска дейност, за приноса си към образованието и работата в името на тракийската кауза и по случай своята 60 годишнина.

Михаил Николаев Вълв е роден през 05.07.1953 г. в Ямбол - крепост на българския дух в Странджанския край. През целия си жизнен и трудов път като учител и общественик той остава дълбоко свързан със своя роден край и своите съграждани.

В качеството си на експерт, преподавател и общественик, той посвещава своя ум, труд и усилия за патриотичното възпитание на младото поколение, за отстояване на българската национална кауза, за съхраняване на историческата памет, за утвърждаване на мястото и ролята на региона в българското културно-историческо пространство.

Михаил Николаев Вълв е завършил ВТУ „Кирил и Методий“ във Велико Търново със специалност: „Българска филология и преподавател в средните училища“ и втора специалност „История“. Магистър. Работил е в Окръжен исторически музей – Ямбол, в отдел „Архиви“, където ревностно отстоява принципите за опазване и съхраняване на българското историческо наследство и историята на ямболски край.

Има 25-годишен стаж като учител по български език и литература, по-голямата част от който е в Професионалната техническа гимназия в Ямбол, където си извоюва име на авторитетна и ерудирана личност.

От ноември 1991 – до момента е председател на ТД „Тракия“ – Ямбол, където отстоява интересите на потомците на тракийските бежанци. Бил е заместник-председател, а сега е член на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България.

Напомниме ви, че на своето последно заседание ЦР на СТДБ взе решение за значително повишаване абонамента за в. „Тракия“. Председателите на дружества да напомнят на тракийци, че могат да се абонират.

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Михаил Николаев Вълв-Ямбол	5.7.1953 г.
Златка Динкова Чолакова-Хасково	8.7.
Маруся Иванова Любчева-Бургас	20.7.
Маргарит Тодоров Петров-Харманли	25.7.1955 г.
Верка Борисова Секулова-София	27.7.

В Хасково празнуваха Еньовден

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

Традициите и празниците живеят толкова дълго, колкото дълго се повтарят, пазят и тачат от хората. За да подкрепят тази народна мъдрост над 50 членове на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и Народно читалище „Тракия-2008“ град Хасково, потеглиха в ранната утрин на 24 юни към местността „Аязмото“, намираща се в близост до язовир „Тракиец“ – село Тракиец, за да отбележат празника Еньовден. Местността „Аязмото“ бе избрана специално по препоръка на по-въз-

растните членове, защото там растат различни билки, а съществува и по-

верие, че водата от аязмото има лековита сила.

Както подобава за такъв празник Димитрийка Христова и Анета Георгиева от НЧ „Тракия – 2008“ се бяха постарали да направят излета

ководител Милка Хъркова изпълни няколко автентични народни песни, посветени на празника Еньовден, като особено звучение имаше песента „Вила мома венец ...“

Приятна изненада за всички беше веселата група от дечица-ученици от съседното село, които също бяха дошли да отпразнуват Еньовден. Веселите им и закачливи песни, изпяти от тях сред свежата зеленина в този прекрасен юнски ден, направиха излета още по-запомнящ се.

по-атрактивен и близък до традициите,

като за целта бяха изработили разкошен венец от всякакви билки и цветя, под който всички преминаха за здраве.

Фолклорна група „Тракийска дъга“ – с ръ-

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корубев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0887 794 455; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ – 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) – 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) – 038/632 060; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40
Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

ВЕНЕТА НИКОЛОВА

Едва ли преди 90 години, заточените на остров Св. Анастасия група терористи са подозирали, че някой ден ще бъдат превърнати в знаменитости с романтичен ореол, а затворът им – в туристически хит. Но понякога историята си прави шеги, затова е хубаво човек да гледа на нея от дистанция и без предубеждения. Така поне са постъпили стопаните на миниатюрното късче земя, изгубено сред вълните на бургаския залив. От необикновените съдби на въпросните агентори, до легендите за пиратски набези, за скрити съкровища и светици с чудотворни лечебни умения, мениджърите на острова успяват да сглобят уникална, пропита с мистика туристическа атракция. Целта е една – да ни върнат назад във времето и да ни накарат да помечтаем.

Още щом доближиш острова на борда на корабчето „Кук“, като самотен страж, обрулен от морските ветрове, те посреща силуетът на стогодишния фар, построен на мястото на предишно навигационно съоръжение. В продължение на дълги години стопаните му били единствените обитатели на това скалисто парченце земя, разпростиращо се на не повече от осем декара площ. От тях научаваме, че зимно време тук бушуват безмилостни ветрове, а от силния прибой островът побелявал целият от морска пяна. Случвало се е фараджите да останат със седмици без провизии, изолирани от сушата. Кръстен е на Света Анастасия – великомъченица на християнската църква, закрилница на болните и несправедливо осъдените, известна още като Лечителката. Светицата е покровителка и на местния манастир, около който витаят легенди за прокълнати съдби и скрити съкровища. В определен етап, на изолираното от света островче, един до друг е имало мъжки и женски манастир. Как ли са съжителствали в такава интимна близост отдадените на Бог и целомъдрите монаси и монахини можем само да предполагаме. Казват, че в миналото е бил многократно нападан от

Потайностите на остров

Света Анастасия

разбойници и пирати. Причината била заровеното в основите му златно съкровище, пазено от недоброжелателен призрак на разбойник.

Според мълвата при едно такова нападение монасите излезли на брега с иконата на Св. Анастасия и я насочили към приближаващия пиратски кораб. Тогава се задала невидима буря, която издигнала кораба високо и го запратила с чудовищен трясък в скалистия

бряг. И до днес, с малко повече фантазия, човек би могъл да съзре вкаменените останки на митичния кораб, превърнал се в една от местните атракции. Наблизо пък се намира „Портата на слънцето“.

Предполагамото тракийско светилище посреща първите

най-кръвавия терористичен акт по това време в света – атентатът срещу софийската църква „Св. Неделя“, организиран от БКП. В него загиват 213 души, сред които и деца, ранени са над 500. Организационното ядро на атентата обаче е разконспирирано, а терористите – изпратени на заточение на остров Анастасия. Но няколко месеца по-късно 43 напористи затворници успяват да избягат с две гребни лодки до най-близката суша, а оттам – в заветния им СССР. Интересното е, че след 9-и септември някои от тях се завръщат в България, превръщайки се в герои на Партията. Вероятно по тяхна инициатива при соца островът носеше обагреното в червено име „Болшевик“. Между другото подвизите на заточените комунисти са „възпети“

медийни забавления. А иначе всеки, който стъпи на брега на миниострова бива посрещнат лично от младия му управител Павлин Димитров, избран измежду 250 ентусиазирани кандидати за тази мечтана длъжност. От него научаваме, че човек може да отседне в хотелската част и да похапне пресни рибни специалитети в обособеното в някогашната сграда на манастира ресторантче. И още:

„Тук художници и артисти са изкарвали цяло лято в бохемстване и творчески занимания“ – разказва Павлин. „Така че през голяма част на XX век, когато не е бил затвор, островът е бил културно средище. През 2011 г. на него е заснет филмът „Островът“ на Камен Калев с участието на Летисия Каста. От лентата се вижда как е изглеждал през последните години, преди реставрацията му със средства от европейските фондове. Стопанисва го община Бургас. От 15 май, когато бе официално открит за туристически посещения, сме посрещнали над 4000 гости“.

Твърди се, че като част от Странджа планина, островът е зареден с положителна енергия, която се дължи на необичайно големите залежи метални руди в земята. Въздухът тук е пропит с аромат на маслинен дръвчета, на мащерка и маточина. Отпий глътка чай в местното кафене, разходи се покрай обраслия с макове бряг, заговори се с фараджията, който знае безчет легенди за острова, запази свещичка в старата църква със стенописи от XVI век и се наслади на преживяването, наречено Св. Анастасия.

Снимки: Венета Николова

слънчеви лъчи на зората.

Превратна и необичайна е историята на острова. В началото на XX век той се превърна в нещо като българския Алкатраз, а през 1925 г. тук били затворени авторите на

в малка експозиция към местния музей.

В него има още възстановки на пиратско съкровище, на най-интересните икони на Св. Анастасия, на морско дъно и тем подобни мулти-